

05.04-026

AFTENPOSTENS

KRONIKK 16. 11. 1948

EN FLAMME I NORDEN FRA NYBORGSTRAND

AV RUTH NISSEN-DREJER

Det store badhotellet i Nyborgstrand på Fyn har nylig vært møtested for en skare mennesker — ca. 500 — som var kommet fra forskjellige kanter og forskjellige samfunnslag for å lære å kjenne hverandre og forstå hverandre og sammen trene for Moralsk Opprustning eller MRA (Moral Rearmament) som det internasjonalt kalles. Treningen gjaldt i første rekke enkeltindividene, for så gjennom dem å spres videre til hjem og samfunn, land og folk. Og enkeltindividene — ja, de var i dette tilfelle mennesker fra nær sagt alle yrker og klasser: generaler og menige soldater, ledende industriherrer og fagarbeidere, husmødre, skolefolk, leger, sykepleiersker, kunstnere, journalister, prester, ingeniører, arkitekter, tannleger, handelsfolk, studenter osv., osv.

Badhotellet ligger praktfullt til med Storebelt rett utenfor vinduene. I de dagene samlingen var ute, viste Storebelt seg i de forskjellige avskygninger: blåeste blått, soloppgangsgult, aftenrødt, skumringsfiolett, måneskinnsglinsende og tåkegrått — av og til lå det der blankt og stille, andre ganger krusete det seg i svak bris, undertiden gikk det i hvitkummende bølger. Ja, slik varierte naturstemningene, og litt av den samme stemningsvariasjonen fant vel også sted i tanke og sinn hos de aller fleste av

de 500 menneskene bak hotellfasaden. Det er mangt og meget som kan bevege seg i et menneske når en blir møtt med appellen til å se inn i seg selv og bli klar over sitt eget forhold til det som rører seg i verden i dag. Overfor utfordringen til å overveie sitt eget ansvar for dager som gikk, og dager som kommer, makter vel de aller færreste å føle seg uberørt.

De forskjelligste årganger hadde satt hverandre stevne, eldre og yngre om hverandre. Det store innslag av ungdom skulle love godt for fremtiden.

Skandinavia var rikest representert. Amerika, England og Irland hadde også sine representanter. Tyskere manglet heller ikke. En enkelt dag fikk stevnet besøk av den bayerske ministerpresident med følge. En annen dag kom det beskjed om at åtte tyske gutter hadde fått høre om samlingen under et opphold i Helsingør, var blitt interessert og ville gjerne få komme. Det ble straks bestemt at de skulle inviteres. For samtlige tyskeres vedkommende, fra statsmennene til de ganske unge, virket oppholdet slik at de erklærte Moralsk Opprustning for deres lands eneste chance til redning. Det var betagende å se hvordan den skandinaviske ungdommen, og ikke minst den direkte krigsramte del av den, tok disse tyske guttene opp

i sin krets og virkelig satte noe inn på å hjelpe dem, og derigjennom også hjelpe deres land.

Hva er det så MRA vil? Intet mindre enn bygge en ny verden av nye mennesker. Og hvordan skal det skje? Ved at enhver begynner med seg selv, omlegger sitt liv etter de absolutte moralske normer og skyr kompromisser av enhver art.

«Når verden er som den er i dag, skyldes det ikke at noen få mennesker har vært slik eller slik, men at millioner har levd som du og jeg», sa en av stevnets deltagere og ga dermed uttrykk for et syn på ansvarsfordelingen som noen hver kan trenge å stanse opp for.

Betydningen av et samlet Norden ble grundig understreket, og mottoet for møtet var: «En flamme i Norden».

Det ble fremholdt hvordan vi er midt inne i en ideologisk krig. En organisert materialistisk ideologi er i kamp i verden i dag. En ideologisk offensiv må møtes med ideologisk positiv kraft. MRA kommer med en positiv ideologi.

Kommunismen, som også har sin ideologi, er en verdensstyrke, et av materialismens mange barn. Dens grunnprinsipp er å revolusjonere verden på bekostning av demokratiet. MRA er en høyere ideologi som demokratiet må finne fram til, om det skal seire. Også i MRA kjempes det på en verdensfront, også her gjelder det en revolusjon, men med den forskjell at frontlinjen går gjennom menneskesinnene og revolusjonen tar sikte på sinnelagsforvandling. Det kommer ikke først og fremst an på hvem som har rett, men hva som er rett. Og det er menneskene kampen står om. Mennesker er viktigere enn saker og ting.

I MRA har vi noe som kan gi hver antikommunist et kampvåpen. MRA er for hvem som helst

16 NOV 1948

Løvlien (K.) ...
overbevist om at det ble utført et visst tinget.

... som anbringes bak våre linjer.

hvor som helst, og har til oppgave å fremme samarbeidet mellom mennesker og mellom nasjoner. Dets hensikt er ikke å sette i gang en bevegelse i folket, men å sette folket i bevegelse.

Som sentrum i MRA.s ideologi står Kristi kors. Det er de kristne morallover om ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet som skal etterleves, alt sammen under Guds vilje og med Gud som høyeste autoritet. Vi må få øye for det som er større enn vi selv og dermed bli ferdig med oss selv. Vi må selv bli slik som vi ønsker andre skal være.

Enhver må gå inn i ideenes kamp for ikke å komme inn i våpnenes kamp.

Slik som enkeltmenneskene er, slik er nasjonene.

Mange av de personlige vitnesbyrd som ble avgitt under stevnet, hadde stor virkning.

Et finsk ektepar, Aino og Olavi, fortalte hvordan de med sine seks barn bodde på ett rom. Olavi var kroppsarbeider. Han hadde vært kommunist og helt irreligiøs. Så skulle «Den glemte faktor» oppføres i Finland. «Den glemte faktor» er et industriskuespill som er skrevet for MRA som et kampvåpen, og som har gått sin seiersgang i det ene land etter det andre. Rollene innehas ikke av profesjonelle skuespillere, men av amatører, fortrinnsvis av folk som fra sitt eget liv kjenner de forhold skuespillet behandler.

En av Olavis overordnede — en MRA-mann — kom i tanker om at i Olavi hadde de den rette mann til å spille en av arbeiderrollene. Det ble gjort henvendelse til Olavi, men det resulterte i blankt avslag. Men han som hadde fått tanken, ga seg ikke. Ved en fornyet henvendelse fikk han til svar at Olavi som etter krigstjeneste hadde fått seg tildelt en jordlapp, hadde mer enn nok å gjøre med å grave og forsøke å få bygd hus; han hadde ikke tid til å tenke på å spille komedie. Ikke lenge etter innfant en lastebil seg på Olavis tomt, og ned fra bilen hoppet en anselig skare arbeidskledde karer: ingeniører, studenter og folk fra flere forskjellige yrker, alle sammen kommet for å overta gravningsarbeidet for Olavi og avlaste ham.

Det ble gravning med fres i, og dette tok knekken på Olavis motstand: han

gikk med på å spille den tiltenkte rollen i «Den glemte faktor». Aino kunne ikke begripe hva som gikk av mannen, og til et av barna sa hun at far visst var blitt «tokig», og tilføyde: «men det går vel snart over igjen». Det «gikk over» på den måten at nu er både Aino og Olavi ivrige forkjempere for MRA; de har gitt kommunismen på båten, ser glade og lykkelige ut og sier om seg selv at de på Danmarksturen var på sitt livs bryllupsreise.

En annen finnlender som imponerer sterkt, er Gustav Rosenquist. Av en av sine landsmenn blir han betegnet som «et overbevisende handlingens evangelium». Selv står han der bred og sværbygd og sier på sin enkle og beskjedne måte: «Jag er landbrukare» — ikke et ord om «godseier» eller tittelen «landbruksråd». Men selv om ikke andre trer til med supplerende bemerkninger, kommer han ikke langt i beretningen sin før alle er klar over at det ikke er noe småbruk det dreier seg om. Han foreller at han i en årrekke nærmest har betraktet sine jordarbeidere som maskiner og stilt dem på noenlunde samme linje som gårdens besetning av kuer og hester.

Da han i 1945 kom i forbindelse med MRA, var det første som gikk opp for ham, at heri måtte det skje en forandring. Han feiste hjem, sammenkalte sine arbeidere og ba dem om tilgivelse for at han hadde behandlet dem mer som maskiner enn som mennesker. Sin forandrede innstilling viste han dem blant annet ved å gi hver av dem 5000 kvadratmeter jord, så de kunne bygge sitt eget hus. Men til å begynne med ville ikke arbeiderne ta imot tilbudet, de var mistenksomme og trodde det stakk noe under. I den anledning henvendte Rosenquist seg til fagforeningen. Tidligere hadde han ikke villet ha det minste med fagforeningen å gjøre — ja, det hadde vært ensbetydende med oppsigelse for hans arbeidere hvis noen av dem hadde meldt seg inn i fagforeningen. Men nu henvendte Rosenquist seg til fagforeningen for å be om dens hjelp til å få sin beslutning gjennomført. Og ikke nok med det. Han omla hele sitt regnskap så at arbeiderne fikk sin bestemte del av utbyttet. En måned før første års margin skulle utbetales, var en arbeider sluttet og hadde reist sin vei uten å oppgi ny adresse.

Da oppgjørstiden var inne, ble vedkommende etterlyst i radio med beskjed om at han måtte melde seg for å få et tilgodehavende på atskillige hundre kroner. Mannen kom med første tog. — Og nu er samarbeidet på gården det aller beste. Rosenquist behøver ikke lenger være engstelig om hans mange gjøremål forlanger at han må være borte fra godset, selv i de travleste tider. Han vet at enten han er til stede eller ikke, setter arbeidsstyrken alt inn på å utføre arbeidet på

best mulig måte. Da han kom hjem fra en reise like etter siste sanningstid, fikk han vite at arbeiderne hadde delt seg i to skift for å få sæden hurtigst mulig i jorden.

En engelsk gruvarbeider som i nær fremtid har arbeidet 50 år under jorden og dermed har et inngående kjennskap til den engelske kullindustri i dens forskjellige faser, kunne fortelle om den meget gunstige utvikling i kullproduksjonen etterat det var blitt samarbeid mellom ledelsen og arbeiderne istedenfor den tidligere splittelse. Forandringen var inntrådt i forbindelse med at «Den glemte faktor» var blitt oppført i distriktet. Lignende erfaringer var blitt gjort også fra andre kulldistrikter og industrisentrer hvor «Den glemte faktor» hadde fått innpass.

Blant dem som bør nevnes, er også irlenderen Bob Getgood, medlem av parlamentet og formann for hele Irlands fagorganisasjon. Hans syn på MRA og dets betydning blir kanskje best belyst av det faktum at han hadde annullert syv møter for å kunne være til stede et par dager i Nyborgstrand. Ved første øyeblikk var det ikke noe imponerende ved ham, han var liksom så altfor liten og rakk knapt nok en middels høy mann til skulderen. Men hva han manglet i lengde, hadde han til gjengjeld i kraft og bredde. Og øynene og hele ansiktet var spilllevende og lyste av energi og intelligens.

Det er et ordtak som sier om irlenderne at om de ikke vet hva de kjemper for, er de like fullt villige til å dø for det. At Bob Getgood hadde kampgløden i seg, det merket man straks han åpnet munnen, og jamen også at han visste hva han kjempet for! Et inspirert demokrati — et samarbeid mellom mennesker og mellom nasjoner under Guds autoritet var de mål hans kamp tok sikte på. Og hvor han fengget og ildnet ved sine ords kraft! Den lille mannen ble med ett som en kjempe! Fra gnistrende energi kunne han plutselig slå over i lunt humor, og ved en slik anledning var det han uttalte: «Når jeg på en dag har utført to manns arbeid, vet jeg iallfall at jeg har gjort rett for en mann.»

Det som her er nevnt, er bare spredte glimt av hva som ble tatt fram i Nyborgstrand. Måtte det spire og gro etter samværet der! Måtte mottoet «en flamme i Norden» bli mer enn et motto! Måtte «flammen» stadig få ny tilvekst, så den etter hvert når lenger og lenger med sitt lysskjær, fenger fra menneske til menneske og fra land til land!

Ruth Nissen-Drejer.